

ΓΛΩΣΣΑ

Β' Δημοτικού

A
τεύχος

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΗ

Περιεχόμενα

1. Στον δρόμο για το σχολείο	1
Συλλαβισμός	1
2. Με το «σεις» και με το «σας»	5
Ονομασίες λέξεων	8
Ονομασίες συλλαβών	12
Τονισμός	14
Αλλάζω τη θέση του τόνου και αλλάζω τη σημασία της λέξης ..	17
3. Στον κόσμο των κόμικς	19
Δίψηφα Φωνήεντα	19
Δίψηφα Σύμφωνα	20
Τελικά Σύμφωνα	24
4. Ετοιμασίες για το ταξίδι	26
Λίστες	26
Αλφαβητική σειρά	29
Τα διπλά σύμφωνα	32
5. Πάμε για ψώνια ;	35
Οι μήνες του χρόνου	35
Οι συνδυασμοί αυ και ευ	38
Τα Ουσιαστικά	41
6. Είμαστε έτοιμοι ;	45
Τα διαλυτικά	45
Το ενωτικό	48
Οι δίφθογγοι	51
Η απόστροφος	53
7. Πώς λέμε ΟΧΙ ;	56
Τα σημεία στίξης	56
Τα σημεία στίξης (συνέχεια)	58
Λέξεις με δύο τόνους	62
Λέξεις που ρωτάνε	64
Αρνητικές λέξεις	67
8. Το ταξίδι στη Χωχαρούπτα	69
Συμπλέγματα	71

1. Στον δρόμο για το σχολείο

Συλλαβισμός

1. Τα κομματάκια στα οποία χωρίζουμε τις λέξεις λέγονται συλλαβές.

π.χ. ψα - ράς, κα - λο - και - ρι

2. Μερικές φορές, όταν γράφουμε, χρειάζεται να αλλάξουμε γραμμή, χωρίς όμως να έχει τελειώσει η λέξη που γράφουμε. Τότε πρέπει να χωρίσουμε τη λέξη στα δύο. Ο χωρισμός όμως δεν μπορεί να γίνει όπου να 'ναι, αλλά μόνο εκεί όπου επιτρέπεται να χωρίσουν οι συλλαβές μεταξύ τους.

Ο χωρισμός μιας λέξης σε συλλαβές ονομάζεται συλλαβισμός.

Κανόνες συλλαβισμού

- α)** Ένα σύμφωνο ανάμεσα σε δύο φωνήεντα συλλαβίζεται με το δεύτερο φωνήεν και δε μένει ποτέ μόνο του.

π. χ. έ - χω

- β)** Δύο ή περισσότερα σύμφωνα ανάμεσα σε δύο φωνήεντα συλλαβίζονται με το δεύτερο φωνήεν, όταν αρχίζει από αυτά (ή τουλάχιστον από τα δύο πρώτα) ελληνική λέξη.

π. χ. λά - σπη (σπάζω), σφυ - ρί - χτρα (χτίζω)

Όταν δεν αρχίζει από αυτά ελληνική λέξη, χωρίζονται.

π.χ. **μπαρ** – **μπού** – νι

γ) Τα δίψηφα σύμφωνα (μπ, ντ, γκ, τσ, τζ), τα δίψηφα φωνήεντα (ει, οι, αι, ου, υι) και οι συνδυασμοί (αυ, ευ) δε χωρίζονται.

π. χ. α – **μπέ** – λι, **ει** – κό – να, **ευ** – τυ – χί – α

δ) Τα όμοια σύμφωνα χωρίζονται.

π. χ. φύλ - λα

Αυτούς τους κανόνες δεν τους μαθαίνω απ' έξω! Απλά τους μελετώ!

1. Διαβάζω από τους παραπάνω κανόνες του συλλαβισμού την περίπτωση β' και γ' και στη συνέχεια συλλαβίζω τις λέξεις:

πέφτω → πέ – φτω (φτερό)

βρίσκω →

τετράδιο →

Γράφω και την ελληνική λέξη που βρίσκω, εάν υπάρχει, όπως στο παράδειγμα.

ανθίζω →

έκπληξη →

εκδρομή →

αρχή →

2. Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις:

ουρανός : _____

έδρα : _____

καρπός : _____

Άννα : _____

ταμπέλα : _____

αστέρια : _____

αστερίας : _____

σφυρίχτρα : _____

ευγένεια: _____

3. Στις παρακάτω λέξεις κυκλώνω με **κόκκινο** τα φωνήεντα και με **πράσινο** τα σύμφωνα:

μικρούλι, συλλαβές, φωνή, ζωντανό

ξινό, καταφέρνω, χρώματα

4. Βάζω τις λέξεις στη σωστή σειρά για να φτιάξω προτάσεις:

(χώμα, των, πέφτουν, δέντρων, κίτρινα, τα, φύλλα, στο)

(Γ. Ζώη, σχολείο, το, ονομάζεται, μου, Εκπαιδευτήρια)

(το, ανθοπωλεία, γεμίζουν, με, φθινόπωρο, τα, χρυσάνθεμα)

Ξεκίνησα με κεφαλαίο και
έβαλα τελεία στο τέλος της
πρότασης;

2. Με το «σεις» και με το «σας»

1. Χρωματίζω τις φράσεις που **δε** θα έλεγα στην καλύτερή μου φίλη:

2. Πώς θα πω την παρακάτω φράση ευγενικά; Δεν ξεχνώ τη μαγική φρασούλα «σε/σας παρακαλώ».

- **Φέρε μου έναν χυμό.**

α. Στον φίλο μου:

- _____

β. Σε κάποιον μεγάλο:

- _____

Τα ευγενικά λόγια και την
ευγενική συμπεριφορά
ποτέ σου να μην ξεχνάς!

3. Γράφω τρεις (3) ευγενικές φράσεις που θα έλεγα στον φίλο ή
στη φίλη μου:

π.χ. Σε ευχαριστώ πολύ!

4. Γράφω τρεις (3) ευγενικές φράσεις που θα έλεγα στη δασκάλα μου:

π.χ. Καλημέρα σας!

Ονομασίες λέξεων

- Η λέξη που έχει μια συλλαβή λέγεται **μονοσύλλαβη**.
Συνήθως **δεν** τονίζεται!
π. χ. δεν
- Η λέξη που έχει δύο συλλαβές λέγεται **δισύλλαβη**,
π. χ. τώ – ρα
- Η λέξη που έχει τρεις συλλαβές λέγεται **τρिसύλλαβη**,
π. χ. α – γα – πώ
- Η λέξη που έχει πάνω από τρεις συλλαβές λέγεται **πολυσύλλαβη**,
π. χ. τρα – πε – ζο – μά – ντι – λο

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βρίσκω στο ποίημα του βιβλίου μου, στη σελίδα 15, πέντε μονοσύλλαβες λέξεις και τις γράφω εδώ:

2. Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις. Ύστερα, τις ονομάζω, όπως στο παράδειγμα:

ένα : έ – να δισύλλαβη

ιπτάμενο : _____

ιππότης : _____

οργώνουν : _____

φτιάξε : _____

καινούρια : _____

μουσταλευριά: _____

στεγνός : _____

πρωτοβρόχια : _____

3. Βάζω τις παρακάτω λέξεις στο σωστό σπιτάκι:

(πάω, παντελόνι, πως, γόμα, σιδηρόδρομος, κυκλώνω, αν, θέλεις, κουδούνι, αυτοκίνητο, καρότσι, να, κάρο, το, τυράκι, φωνήεντα)

«Κυρίες και κύριοι,
πετάμε πάνω από τη
χώρα της
Γραμματικής!»

4. Χωρίζω τις λέξεις σε συλλαβές και γράφω τον αριθμό των συλλαβών τους:

Λέξη	Συλλαβίζω	Αριθμός συλλαβών
φύλλο	φύλ - λο	2
ωδείο		
τριφύλλι		
παιδίατρος		
γιορτάζω		

5. Παίζω με τις συλλαβές! Θυμάμαι: η τελευταία συλλαβή της κάθε λέξης να γίνεται η πρώτη συλλαβή της επόμενης:

(δίκη, ράδιο, ζωή, λάδι, τάζω, κήπος, ομπρέλα, ημέρα)

τόπι → πίτα → → → →
 → → → →

Τα τελείωσα σε λίγα
λεπτά! Τώρα... είμαι
ελεύθερη και πετάάάω...

Ονομασίες συλλαβών

Λήγουσα είναι η τελευταία συλλαβή μιας λέξης.

π.χ. πο – δή – λα – το

Παραλήγουσα είναι η προτελευταία συλλαβή μιας λέξης.

π. χ. πο – δή – λα – το

Προπαραλήγουσα είναι η τρίτη από το τέλος συλλαβή μιας λέξης.

π. χ. πο – δή – λα – το

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συλλαβίζω τις λέξεις και κυκλώνω με **κόκκινο** τη λήγουσα, με **πράσινο** την παραλήγουσα και με **μπλε** την προπαραλήγουσα, αν υπάρχει:

συμμαθητές : _____

περιστέρια : _____

καρφώνω : _____

τσαμπί : _____

Σεπτέμβρης : _____

2. Γράφω τρεις λέξεις σε κάθε ομάδα:

Μονοσύλλαβες	Δισύλλαβες	Τρισύλλαβες	Πολυσύλλαβες

3. Χρωματίζω με **κόκκινο** τις λέξεις που τονίζονται στη *Λήγουσα*, με **πράσινο** όσες τονίζονται στην *Παραλήγουσα* και με **μπλε** όσες τονίζονται στην *Προπαραλήγουσα*:

μάτια

λευκά

αέρας

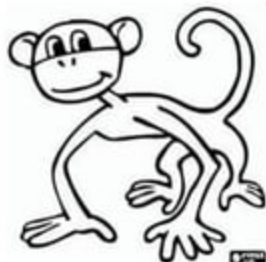
παγωτό

κεφάλαιο

γνωρίζω

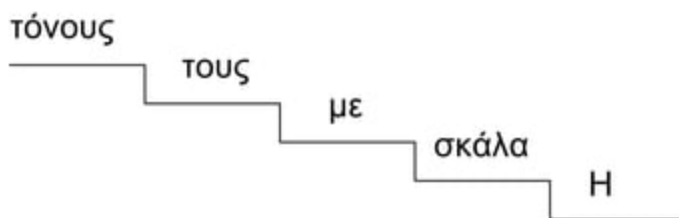
πρόσωπα

κυλιόμενα

Το πήρα απόφαση!
Φέτος θα πάω κι
εγώ σχολείο!

Τονισμός

Ένας τόνος είναι πολύ σημαντικός. Δηλαδή, αν αλλάξω τον τόνο, αλλάζει η σημασία της λέξης.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράφω τις παρακάτω προτάσεις με μικρά γράμματα και στη συνέχεια τις τονίζω (δεν ξεχνώ την τελεία) :

α. ΤΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΕΙΝΑΙ ΖΟΥΜΕΡΟ ΦΡΟΥΤΟ

.....

β. ΘΑ ΒΑΨΩ ΤΟΝ ΗΛΙΟ ΜΕ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΧΡΩΜΑ

.....

γ. Η ΑΘΗΝΑ ΜΕΝΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

.....

2. Συμπληρώνω το γράμμα που λείπει και τονίζω όπου πρέπει:

το σκυλ_ το καλαμποκ_

το ποταμ_ το αστερ_

το κρασ_ το μπουκαλ_

ΘΥΜΑΜΑΣΙ:

Οι λέξεις που έχουν
μπροστά το **το** και
τελειώνουν σε **-ι**
γράφονται με
γιώτα **(-ι)**!

3. Γράφω ό,τι λείπει και τονίζω όπου πρέπει:

Θυμάμαι

Αλλά

Το μήλ_

Εγώ μιλ_

Το κιλ_

Εγώ κυλ_

Το νερ_

Εγώ πίν_

Το μεσημερ... τρω... ολο το φαγητ... μου.

Θελ... να παιρν... δυναμ... για να μαθαιν... τα μαθηματα μου.

Το πρω... ξυπν... ξεκουραστος για να πα... στο σχολει... .

Ο, ω, ι, η

4. Γράφω τα γράμματα που λείπουν και τονίζω όπου πρέπει:

η αγαπημεν.... ξαδερφ.... οι ευγενικ.... ανθρωπ....
 η συντομ.... γιορτ.... οι κουρασμεν.... γεωργ....
 η μαγευτικ.... μουσικ.... καλοι ηθοποι....

5. Θυμάμαι τον κανόνα, συμπληρώνω τις λέξεις και τονίζω όπου πρέπει:

ο ένας

ο χορ...ς
 ... ανθρωπ...ς
 ... βατραχ...ς
 ... δρομ...ς
 ... φακελ...ς

οι πολλοί

.... χορ.....
 ανθρωπ....
 βατραχ....
 δρομ....
 φακελ....

Τα θυμηθήκαμε;

Αλλάζω τη θέση του τόνου και αλλάζω τη σημασία της λέξης

Μια **φορά** κι έναν καιρό
πήρε **φόρα** η Μυρτώ
να βουτήξει στον βυθό.

Οι λέξεις **φορά** και **φόρα**
γράφονται το ίδιο, αλλά τονίζονται
σε διαφορετική συλλαβή και έχουν
διαφορετική σημασία. Αν
αλλάξουμε τη θέση του τόνου,
αλλάζει και η σημασία της λέξης.
Γι' αυτό πρέπει να προσέχουμε σε
ποια συλλαβή βάζουμε τον τόνο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράφω τις λέξεις στα κενά των προτάσεων βάζοντας τον τόνο στη σωστή συλλαβή:

α. ποδια

Το άλογο έχει τέσσερα

Η..... της μητέρας είναι λευκή.

β. ματια

Η Ιωάννα έχει γαλανά

Δεν της έριξε ούτε μια

γ.

Η Αθηνά ήταν η της σοφίας.

Η από το μπαλκόνι μας είναι φανταστική.

δ.

Το σπίτι μας είναι στην εκκλησία.

Ο Στάθης ζαλίζεται και τα βλέπει όλα

ε.

«.....», φώναξαν τα παιδιά από τη χαρά τους.

Σου να με βοηθήσεις.

2. Συμπληρώνω τα κενά με τη σωστή λέξη:

α.

Μην παίζεις με τα, γιατί θα κοπείς.

β.

Έφτιαξε ένα γλυκό με γιαούρτι και

γ.

Πήγαμε μια ωραία βόλτα στην

δ.

Ο παππούς ζει του στο χωριό.

3. ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΚΟΜΙΚΣ

Δίψηφα Φωνήεντα

Είναι δύο φωνήεντα που γράφονται μαζί αλλά ακούγονται σαν ένα:

αι ει οι ου υι

1. Κυκλώνω με κόκκινο τα δίψηφα φωνήεντα στις παρακάτω λέξεις:

οικόπεδο και είναι κουδούνι
 ακούγομαι λύκοι εικόνα τοίχοι

2. Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις:

σίγουρος : _____
 παίρνω : _____
 κερδίζει : _____
 άνθρωποι : _____

3. Γράφω **οι** ή **ει** και τονίζω, όπου χρειάζεται:

Εσύ διαβάζ__ς και αυτός ακού__ μουσική.
 Οι εργατικ__ άνθρωπ__ προοδεύουν πάντα.

Δίψηφα Σύμφωνα

Είναι δύο σύμφωνα που **γράφονται μαζί** αλλά **ακούγονται σαν ένα**.

μπ ντ τσ τζ γκ γγ

1. Στις παρακάτω λέξεις κυκλώνω με κόκκινο τα δίψηφα σύμφωνα:

ντουλάπια τσίρκο αγκαλιά

κάμπος άγγελος τζαμαρία καντίνα

2. Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις και κυκλώνω την Παραλήγουσα:

μπαστούνι : _____

φανταστικός : _____

καρδούλες : _____

κορίτσια : _____

άγκυρες : _____

3. Γράφω το γράμμα που λείπει και τονίζω, όπου χρειάζεται:

Εγώ μέν__ στην πόλ___. Ο παππούς μέν__ στο χωρι__.

Εκεί οι άνθρωπ__ χαίρονται τη φύσ___. Το σπιτ__ του

παππού είναι κοντά στο ποτάμ__.

4. Συμπληρώνω ό,τι λείπει και ύστερα κλίνω μόνος μου το ρήμα **ζωγραφίζω**:

Εγ__ πηγαίν__

Εσ__ πηγαίν__ς

Αυτός / Αυτ__ / Αυτό πηγαίν__

Εμείς πηγαίνουμ__

Εσείς πηγαίνειτ__

Αυτ__ / Αυτές / Αυτά πηγαίνουν

Εγώ _____

Εσύ _____

Αυτός/ Αυτή/ Αυτό _____

_____/_____/_____

Ώρα για παιχνίδι και
ξεκούραση!

ΘΥΜΑΜΑΙ:

Δίψηφα Φωνήεντα: αι ει οι ου υι

Δίψηφα Σύμφωνα: μπ ντ τσ τζ γκ γγ

1. Συμπληρώνω στο κείμενο τα **δίψηφα φωνήεντα** που λείπουν και τονίζω:

Μ' αρέσ.... το καλοκ....ρι

Το καλοκ....ρι ειν.... για μένα η πιο ωρ....α εποχή τ.... χρόν.... .

Έχ.... τρ....ς μήνες: Ι....νιο, Ι....λιο, Αύγ....στο. μέρεςναι ζεστές.

Ο ήλιος λάμπ.... στονρανό. παραλίες γεμίζουν ανθρώπ....ς π.... κολυμπ....ν κ.... ξεκ....ράζοντ.... . Τα τζιτζίκια τραγ....δ....ν αδιάκοπα και τα π....διά π....ζουν ατέλ....ωτες ώρες.

2. Συμπληρώνω τα **δίψηφα σύμφωνα** που λείπουν από τις παρακάτω λέξεις:

σαλι__ __ άρι

πο__ __ ικός

φε__ __ άρι

τζί__ __ ικας

κορί__ __ ι

α__ __ έλι

σφου__ __ άρι

__ __ άκι

λιο__ __ άρι

α__ __ άθι

3. Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις και στη συνέχεια αντιστοιχίζω κατάλληλα με χαρακάκι:

ήρωες →

Μονοσύλλαβη

αθλητικά →

ξύστρα →

Δισύλλαβη

υπνόσακος →

για →

Τρισύλλαβη

αύριο →

γιατί →

Πολυσύλλαβη

Τελικά Σύμφωνα

Είναι το ν και το ς στις ελληνικές λέξεις
π.χ. ήταν, προχθές κ.ά.

Υπάρχουν και λέξεις που τις έχουμε πάρει από
ξένες γλώσσες. Αυτές έχουν άλλα τελικά
σύμφωνα, όπως ζ, τ, ρ, λ, κ, τ, π, μ... π.χ.
γκαραζ, μπάσκετ, ροζ, παζλ, μπλοκ, μπάσκετ,
τζιπ, τραμ ...

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώνω τα τελικά σύμφωνα που λείπουν και κυκλώνω τις ξένες λέξεις:

Γιατί έχει... τρακ; Επειδή θα συναντήσει... τη μεγάλη σταρ;

Βγήκα... με φόρα από το γκαράζ και δεν πρόσεξα... το « Στοπ».

Είδαμε ότι συνήθως οι
μονοσύλλαβες λέξεις δεν
τονίζονται. Για να δω ποιος
θυμάται τι παίρνει καμιά
φορά το που, το πως και
το η...

2. Βάζω τόνο στο « που» και στο «πως», όπου χρειάζεται:

- Πως σε λένε;
- Άκουσα πως αύριο θα βρέξει.
- Που είσαι;
- Είδα το σχολείο που πηγαίνεις.

ΘΥΜΑΜΑΙ:

Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται!

Αλλά : Το **πού** και το **πώς**

όταν ρωτάνε

τόνο πάντοτε ζητάνε!

Η λέξη «ή» τονίζεται μόνο όταν είναι ανάμεσα σε πρόσωπα, ζώα ή πράγματα και πρέπει να διαλέξουμε το ένα από τα δύο ή όταν ξεχωρίζουμε.

3. Βάζω τόνο στο «η», όπου χρειάζεται:

Τι σου αρέσει περισσότερο;

Η ζωγραφική η η γυμναστική;

Το διάλειμμα η το μάθημα;

Η αριθμητική η η ορθογραφία;

4. Διαβάζω και τονίζω, όπου πρέπει:

Ήταν κάποτε μια ροδιά που είχε τέσσερα ροδιά. Μα τα παιδιά ήταν πέντε. Για να τα ευχαριστήσει όλα, προσπάθησε να ζητήσει άλλο ένα ροδι απ' τους μήνες του καλοκαιριου, μα δεν το καταφερε. Όταν ήρθε ο Σεπτέμβριος η μητέρα των παιδιων καθάρισε τα ροδια, έβαλε τα σπορια τους σε ένα μεγάλο πιατο, πήρε ένα κουταλι και τα μοίρασε σε πέντε πιατακια, για να φανε τα παιδιά.

5. Βάζω τόνο, όπου πρέπει:

- Πως ήταν η διαδρομη; Κουραστικη η ξεκουραστη;
- Αυτος είναι ο δρομος που σου ειπα πως θα ακολουθησεις.
- Τι σου αρεσει πιο πολυ, το παγωτο η η σοκολατα;
- Που βρηκες το τηλεφωνο μου;

4. Ετοιμασίες για το ταξίδι

Λίστες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Φτιάχνω λίστα (κατάλογο) με τα πράγματα που πρέπει να αγοράσω από τη λαϊκή αγορά:

Σε βοηθώ να μην ξεχνάς όσα οργανώνεις στο μυαλό σου.

2. Γράφω σε διαφορετικές λίστες τα πράγματα που θα αγοράσω από τον φούρνο και από το ανθοπωλείο:

ψωμί, τυρόπιτα, χρυσάνθεμα, κάλτσες,
τριαντάφυλλα, ανεμώνες, τσουρέκι,
γαρδένιες, κουλούρια, γόμα

ΦΟΥΡΝΟΣ

.....
.....
.....
.....

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

.....
.....
.....
.....

3. Βάζω τελείες και κεφαλαία, όπου χρειάζεται:

Ο κώστας και ο γιάννης είναι δύο πολύ αγαπημένα αδερφάκια κάθε πρωί πηγαίνουν μαζί στο σχολείο το μεσημέρι επιστρέφουν στο σπίτι και τρώνε το μεσημεριανό τους φαγητό το απόγευμα διαβάζουν τα μαθήματά τους και παίζουν όταν βραδιάσει πίνουν το γάλα τους και κοιμούνται

Δεν ξεχνώ: Τα ονόματα γράφονται με κεφαλαίο!

4. Γράφω ι ή η :

<u>η</u> μια	<u>της</u> μιας	<u>τη</u> μια	<u>τις</u> πολλές
.... βροχή	τ....ς βροχής	τ.... βροχή	τ...ς βροχές
.... άκρη	τ....ς άκρης	τ....ν άκρη	τ...ς άκρες
.... φίλη	τ....ς φίλης	τ.... φίλη	τ...ς φίλες

Έπλυνα τ...ς πλάκες τ...ς αυλ...ς.

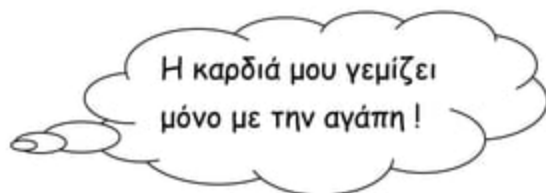
Το νερό τ...ς βρύσ...ς τρέχει καθαρό.

Η γιαγιά ράβει τ...ς φούστες τ...ς Ζωής.

5. Συμπληρώνω το γράμμα που λείπει:

Το σπίτι__ τ__ς γιαγιάς είναι παλι___. Εμείς πηγαίνουμ__ συχνά εκεί. Εγώ της αγοράζ__ γλυκά. Εκείνη μας περιμέν__ στ__ν πόρτα. «Τι κάνειτ__, παιδιά μου;» φωνάζ__.

Ανοίγουμε__ τ__ς πόρτες τ__ς αυλ__ς και πέφτουμε__ στ__ν
αγκαλιά της. «Πάλι δώρ__ μου φέρνεται__; Εσείς ξέρετε__ ότι η
καρδιά τ__ς γιαγιάς γεμίζ__ με τ__ν αγάπη σας!»

6. Διαβάζω τις παρακάτω προτάσεις και γράφω Σ, σ, ή ς, όπου χρειάζεται:

Το ...απούνη είναι στη ...απουνοθήκη.

Ο θείο... μου οταύρος είναι ταξιτζή... .

Κάθε πρωί κάνω τον ...ταυρό μου και την προσευχή μου.

Εμεί... έχουμε εξοχικόπίτι κοντά ...τη θάλα....α.

7. Βάζω σ ή ς :

- μέ.....α στην τάξη
με..... στην τάξη
- μέ.....ατους δρόμους
με..... στους δρόμους
- μέ.....ατον κήπο
με..... στον κήπο

Σ... σ... ς

Αλφαβητική σειρά

α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω

Όλα σε τάξη!

Στους καταλόγους οι λέξεις μπαίνουν σε αλφαβητική σειρά. Δηλαδή, μπαίνουν στη σειρά, ανάλογα με τη σειρά που έχει το πρώτο γράμμα κάθε λέξης στο αλφάβητο.

Αν έχουμε πολλές λέξεις που αρχίζουν από το ίδιο γράμμα, τότε κοιτάζουμε το δεύτερο ή το τρίτο γράμμα κλπ.

π.χ. μεσημέρι, ήλιος, μωρό, αργά

αργά, ήλιος, μεσημέρι, μωρό

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάζω τις παρακάτω λέξεις σε αλφαβητική σειρά:

(λίστα, ταξίδι, ετοιμασίες, γνωρίζω, δάσος, έξυπνος, γιορτή, ψάχνω)

.....

2. Βάζω τις παρακάτω λέξεις σε αλφαβητική σειρά:

A.

λιμάνι, λεμόνι, λυχνάρι, λοφίο, λάμπα, ληστής, λωτός

B.

μνήμη, μωρό, μέλι, μοντέρνος, μυστικό, μαργαρίτα, μήνυμα, μπουζούκι, μικρόφωνο

3. Βάζω τις λέξεις από τις παρακάτω λίστες σε αλφαβητική σειρά:

ΘΥΜΑΜΑΙ:

τον έναν των πολλών
 τον μαθητή των μαθητών
 τον κηπουρό των κηπουρών

π.χ. Είδα **τον** προπονητή **των** αθλητών.

4. Γράφω ο ή ω, τονίζω και διαβάζω:

τ_ν αθλητή

τ_ν αθλητών

τ_ν ουρανό

τ_ν ουραν_ν

τ_ν άγγελο

τ_ν αγγέλ_ν

τ_ν παππού

τ_ν παππούδ_ν

Άκουγα τα γαβγίσματα τ_ν σκύλ_ν και έβλεπα

τ_ν παπαγάλ_ν που φοβόταν.

Τ_ν φίλ_ν μου τα ονόματα είναι γραμμένα

στ_ν κατάλογο.

**5. Γράφω τον ή των
της ή τις :**

Είμαστε πρωταθλητές!

Μάζεψα ___ τσάντες ___ συμμαθητών μου.

Διάβασα ___ εφημερίδες ___ ημέρας.

Είδα ___ δάσκαλο ___ μαθητών.

Μύριζα ___ γαρδένιες ___ αυλής.

Θαυμάζω ___ αγώνα ___ πρωταθλητών.

Τα διπλά σύμφωνα

Διπλά σύμφωνα είναι το ξ και το ψ γιατί, αν και ακούγονται σαν δύο ήχοι, γράφονται με ένα γράμμα:

$$\xi = \kappa + \sigma$$

$$\psi = \pi + \sigma$$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώνω τα κενά:

ξ ή σκ:ύλο, ά....ηση, τρέ....ε, δά....αλος, τα....ίδι

ψ ή σπ: λά....η,άρι, ά....ητο, α....ρίνη,άνιο

ισ ή σι: πε....έτα, κά....ανο, κορί....ι, κα....ίκι,αματώ

2. Φωνάζω δυνατά τα ονόματα των αντικειμένων και των ζώων που βλέπω και κυκλώνω με κόκκινο όσα έχουν **ξ** και με πράσινο όσα έχουν **σκ** :

60

3. Φωνάζω δυνατά τα ονόματα των αντικειμένων και των ζώων που βλέπω και κυκλώνω με κόκκινο όσα έχουν **ψ** και με πράσινο όσα έχουν **σπ** :

4. Φωνάζω δυνατά τα ονόματα των αντικειμένων που βλέπω και κυκλώνω με κόκκινο όσα έχουν **τσ** και με πράσινο όσα έχουν **στ** :

5. Γράφω τις λέξεις στη σωστή στήλη:
τσάντα, στέκομαι, ξινός, ψάχνω, καρότσι, απόψε, ανάσταση, άμαξα, σκάκι, σπάω, καλησπέρα, συσκευασία

τσ	στ	ξ	σκ	ψ	σπ

5. Πάμε για ψώνια :

Οι μήνες του χρόνου

1. Συμπληρώνω τα κενά στη λίστα με τους μήνες και τονίζω:

__ανουάρ__ος

Φε__ρουάρ__ος

Μάρτι__ς

Α__ρίλ__ος

Μάι__ς

Ι__ύ__ιος

__ούλ__ος

Α__γουστ__ς

Σ__πτέ__βριος

Οκτ__β__ιος

Ν__έ__βριος

Δ__κέ__βρι__ς

Ο Οκτώβριος γράφεται χωρίς **μ**. Ο Σεπτέμβριος, ο Νοέμβριος και ο Δεκέμβριος γράφονται με **μ**.

2. Γράφω τους μήνες της κάθε εποχής με το δεύτερο όνομά τους:

Χειμώνας	Άνοιξη
.....
.....
.....
Καλοκαίρι	Φθινόπωρο
.....
.....
.....

3. Γράφω με αλφαβητική σειρά τους μήνες:

Φλεβάρης, Οκτώβρης, Αύγουστος, Δεκέμβριος, Απρίλης,
 Νοέμβρης

.....

Καλό μου
 Φθινοπωράκι!

4. Γράφω τις ημερομηνίες βάζοντας στη θέση των αριθμών την ονομασία των μηνών, όπως στο παράδειγμα:

- 25/4/2013 25 Απριλίου (του) 2013
- 15/1/2013
- 30/11/2012
- 26/2/2014
- 9/10/2009
- 6/8/2017

5. Ποιος μήνας είναι:

Ο μήνας των Χριστουγέννων;

Ο μήνας των γενεθλίων σου;

Ο δέκατος μήνας;

Ο μήνας της γιορτής σου;

6. Οι παρακάτω λέξεις έχουν χωριστεί σε συλλαβές με λάθος τρόπο. Τις χωρίζω πάλι σωστά:

ταξ-ί-δι → τα-ξί-δι

εικ-ό-να →

σχο-λείο →

γι-α-γι-ά →

τραγ-ού-δι-α →

παγ-κά-κι →

7. Οι παρακάτω λέξεις έχουν λάθη. Τις διορθώνω και τις γράφω σωστά:

λήκη :

ορέος:

πεχνίδι:

πσαλίδι:

συξεουασία:

αλά:

Αρπίλης:

Επιτέλους!
Σήμερα εμείς
είμαστε οι
δάσκαλοι και
διορθώνουμε!

Οι συνδυασμοί αυ και ευ

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

Είναι τα: **αυ** (αυτοκίνητο) και **ευ** (ευχή)
αβ (αυλή) και **εβ** (Παρασκευή)

Όταν τονίζονται, ο τόνος μπαίνει στο υ : **αύριο**, **πεύκο**
 Επίσης, στον συλλαβισμό **δε χωρίζονται**.
 π.χ. **αυ-τός**, **πεύ-κο**

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Τονίζω τις παρακάτω λέξεις και κυκλώνω τους συνδυασμούς:

ευχομαι μαυρος Παυλος λευκος ναυτης
 αυλη Ναυπλιο αυτακι δουλευω μαζευω

2. Βάζω τον σωστό συνδυασμό και τονίζω:

φυτ....ω, Στ....ρος, κολος, π....κο, τ....ρος, ρ....μα,
 τρ....μα, χορ....ω, ξηση, γ....μα, μ....ρος, φ....γω

3. Συλλαβίζω:

Δευτέρα:
 ευγενικός:
 πύραυλος:
 αυτοκόλλητα:
 μαγειρεύω:

4. Γράφω κάθε λέξη, όπου πρέπει:

ναυτικός, τεύχος, κραυγή, ευχάριστος, μαζεύω, παύω, καυτός, πλευρά

αυ (αβ)	αυ (αφ)	ευ (εβ)	ευ (εφ)

5. Γράφω τις λέξεις στον Πληθυντικό Αριθμό:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο πύραυλος:

.....

ο υδραυλικός:

.....

η σαύρα:

.....

η ευχή:

.....

το ζευγάρι:

.....

το πεύκο:

.....

6. Κλίνω το ρήμα δουλεύω:

Εγώ _____

Αυτός-ή-ό _____

Αυτοί-ές-ά _____

7. Συλλαβίζω τις παρακάτω λέξεις:

Φλεβάρης :

Μάρτης :

Πέμπτη :

Παρασκευή :

εύκολος :

Αύγουστος :

ευγένεια:

μεθαύριο :

ευαίσθητος :

Σταύρος :

κατσαρός :

μάλλινος :

ΘΥΜΗΣΟΥ: Τα δίψηφα φωνήεντα, τα δίψηφα σύμφωνα και οι συνδυασμοί στον συλλαβισμό δε χωρίζονται.

8. Κυκλώνω τα δίψηφα φωνήεντα και υπογραμμίζω τους συνδυασμούς:

Τα μαγαζιά είναι ανοιχτά από Δευτέρα ως Παρασκευή απόγευμα.

Τα παιδιά θα παίξουν στην αυλή.

Αύριο το αυτοκίνητο θα πάει στο συνεργείο.

Τα Ουσιαστικά

Παιδιά, ήρθε η ώρα να μελετήσουμε και τα ουσιαστικά!

Ουσιαστικά είναι οι λέξεις που φανερώνουν **πρόσωπα** (ο Κώστας), **ζώα** (η γάτα) ή **πράγματα** (το μολύβι).

Χωρίζονται σε **3 γένη**:

Τα **αρσενικά**, που έχουν μπροστά τους **ο** (ο πίνακας, ο κηπουρός...).

Τα **θηλυκά**, που έχουν μπροστά τους **η** (η μητέρα, η κασετίνα...).

Τα **ουδέτερα**, που έχουν μπροστά τους **το** (το σκυλάκι, το γραφείο...).

Έχουν **2 αριθμούς**: τον **Ενικό** για ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα και τον **Πληθυντικό** για **πολλά** πρόσωπα, ζώα ή πράγματα.

η κυρία - οι κυρίες
ο χορός - οι χοροί
το αστέρι - τα αστέρια

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στις παρακάτω προτάσεις κυκλώνω με κόκκινη ξυλομπογιά τα ουσιαστικά:

Κάποτε η Καλή πήγε στο βουνό να μαζέψει ξύλα. Όταν πήγε η γριούλα στο σπίτι της, άνοιξε το τσουβάλι.

Τα χελιδόνια έφυγαν. Οι σκαντζόχοιροι και οι αρκούδες κοιμήθηκαν.

Ο γεωργός όργωσε τα χωράφια.

2. Γράφω τα ουσιαστικά που κύκλωσα στη σωστή ομάδα:

ΠΡΟΣΩΠΑ	ΖΩΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΑ

3. Τώρα γράφω κάθε ουσιαστικό στο γένος του. Αν δυσκολεύομαι, σκέφτομαι πώς είναι στον **ενικό αριθμό**:

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ

Αυτή τη στιγμή
απουσιάζουμε.
Παρακαλούμε, αφήστε το
μήνυμά σας!

4. Ο κύριος Γάτος τηλεφωνεί στον φίλο του τον Σκύλο για να του πει πως δε θα πάει στον χορό των ζώων επειδή δυστυχώς αρρώστησε! Όμως ο φίλος του λείπει από το σπίτι και δεν απαντάει.

Γράφω το μήνυμα που άφησε ο Γάτος στον τηλεφωνητή του Σκύλου για να τον ενημερώσει:

.....,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Κυκλώνω τα ουσιαστικά και τα χωρίζω στους παρακάτω πίνακες:

Η αδελφή μου αγόρασε μία κασετίνα με δύο μολύβια.

Οι άνθρωποι μπήκαν στα αυτοκίνητά τους.

Ο σκύλος παίζει με το κόκαλό του.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

6. Είμαστε έτοιμοι ;

Τα διαλυτικά

Είναι δύο τελίτσες που όπου πάνε, διαλύουν. Μα όταν βλέπουν τόνο, φεύγουν μακριά.

Διαλυτικά (") είναι τα σημαδάκια που μπαίνουν πάνω από το **ι** και το **υ** για να διαβάσουμε χωριστά το **ει**, το **αι**, το **οι**, το **αυ** και το **ευ**, π.χ. θεϊκός, καϊκι, κοροϊδεύω, αϋπνία, γαϊδούρι.

Διαλυτικά βάζουμε και στις λέξεις που γράφονται με **κεφαλαία** π.χ. ΛΑΪΚΗ, ΜΑΪΟΥ.

Δε βάζουμε διαλυτικά όταν τονίζεται το προηγούμενο (το πρώτο) φωνήεν, π.χ. νεράιδα, κορόιδο, άυπνος, γάιδαρς .

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάζω τόνους και διαλυτικά όπου πρέπει:

Χαιδευω ενα γαιδουρακι και η μαιμου με κοροιδευει.

Για φαι εχω παιδακια ψημενα στη φωτια.

Εχω αυπνια και κοιτω συνεχεια το ρολοι που ειναι στο πλαι.

Αγορασα απο τη λαικη μαιντανο και τσαι του βουνου.

Στο καικι ηταν ζωγραφισμενη μια νεραιδα.

Το αηδονι κελαηδαει υπεροχα και ο αιτος με τα δυνατα φτερα του κουβαλα το ροιδι.

Ειμαστε σαινια!

2. Γράφω τις παρακάτω λέξεις με μικρά γράμματα:

α. ΚΟΜΠΟΛΟΪ →

β. ΣΑΪΤΑ →

γ. ΧΑΪΔΕΜΑ →

δ. ΧΑΪΔΕΥΩ →

ΘΥΜΑΜΑΙ ΟΤΙ:

Αν μια λέξη είναι γραμμένη με κεφαλαία, βάζουμε **πάντα** διαλυτικά όπου χρειάζεται.
Π.χ. ΚΟΡΟΪΔΟ – κορόιδο

3. Βάζω τα ουσιαστικά στην κατάλληλη στήλη:

(μαϊμού, αυτιά, τσέπες, γραφείο, ουρανός, κύματα, μαϊντανός, παιδιά, τούρτες, κερι, προϊόντα, τσάντα, τρέξιμο, γέλια)

Ενικός	Πληθυντικός

4. Βάζω διαλυτικά όπου χρειάζεται και τονίζω:

Πηραμε απο το καταστημα ενα ρολοι.

Αγορασα απο τη λαικη φρεσκο μαιντανο.

Το βιβλιο μου εχει τιτλο: «Η ΜΙΚΡΗ ΝΕΡΑΙΔΑ ΚΑΙ Η ΜΑΙΜΟΥ».

Δεν ταισα το μωρο γιατι δεν του αρεσε το φαι.

Στη μαγικη νεραιδοχωρα οι γαιδαροι μεταμορφωθηκαν σε μαιμουδες που επαιζαν κομπολοι.

Το ενωτικό

Είναι μια **μικρή παύλα** που τη χρησιμοποιούμε:

- Όταν φτάνουμε στο τέλος της γραμμής που γράφουμε και πρέπει να κόψουμε τη λέξη γιατί δε χωράει.

π.χ.

Θα γυρί-
σω το
βράδυ.

- Όταν χωρίζουμε μια λέξη σε συλλαβές (κά-γκε-λα).
- Όταν θέλουμε να ενώσουμε δύο λέξεις για να τις διαβάσουμε μαζί (μπαρμπα-Γιάννης).

Ενωτικό βάζουμε στις λέξεις: μπαρμπα-,
θεια-, Αϊ-, Αγια-, κυρα-, παπα-, γερο-, γρια-,
μαστρο- .

Τις λέξεις αυτές δεν τις τονίζουμε!

Ενωτικό **δεν** παίρνουν τα :
κυρ, καπετάν, πάτερ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάζω ενωτικό και τόνο όπου χρειάζεται:

Ήταν 5 Δεκεμβρίου. Παραμονή της γιορτής του Αι Νικόλα. Την ώρα του εσπερινού ανεβήκαμε στο εκκλησάκι. Μαζί με τον παπα Γιώργη πήγαινε ο κυρ Βασίλης ο ψάλτης, ο κυριος Πέτρος ο επίτροπος, ο καπεταν Μιχάλης, η κυρα Μαρία και η θεια Λένα. Στα μισά του δρόμου συναντήσαμε τον μπαρμπα Θανάση, την κυρία Ευτυχία και τον μαστρο Νίκο.

2. Ξαναγράφω σωστά προσέχοντας το ενωτικό και τον τόνο:

βάφ-τι-ση : παπα Δημήτρης:
 Αγιά Σοφιά: κυρά Δήμητρα:
 κυρια- Μαρία: ε-πισ-κέ-πτο-μαι:

3. Βάζω διαλυτικά, όπου χρειάζονται (ï, ü):

σαΐτα	ΛΑΙΚΟ	ευρωπαϊκή
σόι	ΠΡΟΙΟΝΤΑ	νεραιδότοπος
αυπνία	Αι- Νικόλας	ευρωπαίος
Μαΐου	ΝΑΥΛΟΝ	ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ευφύια	προυπόθεση	κοροϊδία

Διαλυτικά μπορούν να πάρουν και τα
ου, υι.

4. Βάζω ενωτικό και τόνο μόνο όπου χρειάζονται. Ύστερα, διορθώνω το λάθος στην πρόταση που ακολουθεί:

κυρια Βάσω γερο βοσκός παπα Γιώργης
μπαρμπα Νίκος

- Άσπρη πέτρα ξέξασπρη κι απ' τον ήλιο ξε-εξασπρότερη.
- Μια τίγρης με τρία τιγ-ράκια.

Αυτή η Γραμματική μοιάζει με
ανεξερεύνητο τοπίο!

Οι δίφθογγοι

Είναι ζευγαράκια δύο διαφορετικών φωνηέντων που προφέρονται σε μία συλλαβή.

Αυτοί είναι: **αϊ, αί, αη, οϊ, όι, οη**

π.χ **κελαηδώ, αϊτός**

Είναι δίφθογγοι:

χαϊδέω (χαϊ-δέυ-ω)

αηδόνι (αη-δό-νι)

κορόιδο (κο-ρόι-δο)

Όπως καταλαβαίνετε, μικρά μου μαθητούδια, οι δίφθογγοι στον συλλαβισμό δε χωρίζονται.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Με κόκκινη ξυλομπογιά κυκλώνω τους διφθόγγους:

αηδονοφωλιά

γάιδαρος

αϊτός

ρόιδο

κοροϊδέψαμε

νεράιδα

κελάηδημα

χάιδεμα

2. Συμπληρώνω τους διφθόγγους που λείπουν (αϊ, αί, αη, οϊ, οη):

κελ.....δώ

κορ.....δευτικά

κ.....μάκι

.....- Βασίλης

β.....θα

ρ.....δο

3. Χωρίζω σε συλλαβές:

δουλεύω :

στάχτη:

κελάηδημα :

συμβουλή:

παππούς:

πράγμα:

κοροϊδέψαμε:

νεράιδα:

βόηθα:

γαϊδουράκι:

μαϊμού:

Μάιος :

4. Συμπληρώνω με τον δίφθογγο που ταιριάζει:

.....δόνι

νερ.....δα

μ.....μού

κορ.....δο

.....τοφωλιά

Η απόστροφος

Η απόστροφος είναι ένα σημάδακι σαν το κόμμα, που μπαίνει στο πάνω μέρος των γραμμάτων. Τη βάζουμε στο τέλος ή στην αρχή μιας λέξης, για να δείξουμε ότι εκεί ήταν ένα γράμμα που τώρα λείπει.

Η απόστροφος διώχνει συνήθως τα φωνήεντα **α, ε, ο** και τα δίψηφα φωνήεντα **ει, ου**, για να μην ακούγονται άσχημα όταν υπάρχουν πολλά μαζί.
π.χ. το άλογο → τ' άλογο
από την → απ' την
για αυτό → γι' αυτό
μου είπε → μου 'πε
θα ήθελα → θα 'θελα

Το **και** δεν παίρνει απόστροφο αλλά για συντομία γίνεται **κι**.
και → κι
και άλλο → κι άλλο

Η απόστροφος δεν τρώει όποιο γράμμα βρει μπροστά της. Τρώει μόνο **το πρώτο ή το τελευταίο γράμμα** μιας λέξης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

θα ανέβω → θ' ανέβω
θα έρθει → θα 'ρθει

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Βάζω απόστροφο όπου χρειάζεται:

από το : μου έδωσε :
 του είπε : σου έλεγα :
 το αγόρι : θα ήθελα :

2. Γράφω χωρίς απόστροφο:

σ' ακολουθώ : του 'δειξα :
 απ' τους : θα 'ρθω :
 κι αυτό : μ' αγαπάς :
 μ' άρεσε : να 'ξερα :

3. Διαβάζω το παρακάτω κείμενο, υπογραμμίζω τα ουσιαστικά και τα ξεχωρίζω σε πρόσωπα, ζώα και πράγματα:

Δύο παιδάκια, ο Γιάννης και η Δανάη, παίζουν μπάλα στην αυλή. Μαζί τους έχουν το σκύλο τους και τη γάτα τους. Η Δανάη έχει δύο κοτσιδάκια και φοράει κόκκινο φόρεμα. Ο Γιάννης είναι ψηλός και φοράει φόρμα.

Πρόσωπα

Ζώα

Πράγματα

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Ξαναγράψω με απόστροφο:

το αυτοκίνητο:

μου αρέσει:

σου έλεγα:

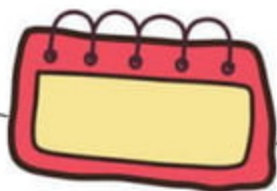
θα έρθω:

και έναν:

5. Σήμερα δεν πήγα στο σχολείο γιατί είχα πυρετό. Έτσι το μεσημέρι δεν ήξερα τι να διαβάσω. Το απόγευμα πήγα μέχρι το σπίτι του Θανάση, για να τον ρωτήσω. Δυστυχώς, όμως, δεν τον βρήκα και του άφησα ένα σημείωμα. **Του εξήγησα τι έγινε και τον παρακάλεσα να μου τηλεφωνήσει μόλις γυρίσει, για να μου πει τα μαθήματα.**

Να τι έγραψα στο σημείωμα:

.....,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Πώς λέμε ΟΧΙ :

Τα σημεία στίξης

Η **τελεία (.)** είναι μια μικρή κουκίδα που μπαίνει στο τέλος της πρότασης. Μετά την τελεία αρχίζουμε πάντα με **κεφαλαίο** γράμμα.
π.χ. Είμαι κουρασμένη. Θέλω να κοιμηθώ.

Το **κόμμα (,)** μπαίνει ανάμεσα σε λέξεις ή προτάσεις που τις γράφουμε στη σειρά και δε συνδέονται μεταξύ τους. Στο κόμμα σταματάμε για λίγο τη φωνή μας, όχι όμως όσο σταματάμε στην τελεία. Παίρνουμε μια ανάσα. Μετά το κόμμα συνεχίζουμε με **μικρό** γράμμα.
π.χ. Μόλις φτάσεις στο σπίτι, τηλεφώνησέ μου.
Ήρθε, έφαγε, διάβασε και κοιμήθηκε.

Το **θαυμαστικό (!)** μπαίνει ύστερα από επιφωνήματα ή από φράσεις που δείχνουν χαρά, λύπη, έκπληξη, θαυμασμό, φόβο, πόνο, απορία, ευχή κ.ά. Μετά το θαυμαστικό αρχίζουμε πάντα με **κεφαλαίο** γράμμα.
π.χ. Τι ωραία μαλλιά! (θαυμασμός)
Αχ! Το πόδι μου! (πόνος)
Ωχ! Το χαρτί μου έγινε μπλε! (έκπληξη)
Πάλι ζαβολιά έκανες! (θυμός)

Το **ερωτηματικό (;)** μπαίνει στο τέλος της πρότασης με την οποία ρωτάμε. Μετά το ερωτηματικό αρχίζουμε πάντα με **κεφαλαίο** γράμμα.
π.χ. - Γιατί δεν ήρθες;
- Ήμουν άρρωστη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στο παρακάτω κείμενο δεν υπάρχουν τελείες και κεφαλαία.

Το διαβάζω και βάζω ό,τι λείπει:

είδα στην τηλεόραση μια ταινία με ζώα έμεναν όλα στο δάσος τα πρωινά έφαχναν για φαγητό τα μεσημέρια ξεκουράζονταν στον ίσκιο των δέντρων τα απογεύματα πήγαιναν βόλτα όταν νύχτωνε, κοιτάζαν τα αστέρια και το φεγγάρι αργότερα, πήγαιναν στις φωλιές τους για ύπνο

2. Βάζω κόμμα (,) όπου χρειάζεται:

- Η Μαρία γράφει διαβάζει ζωγραφίζει και παίζει.
- Φάγαμε σαλάτα κοτόπουλο με πατάτες τυρί και ψωμί.
- Αγοράσαμε μανταρίνια νόστιμες πατάτες ζουμερά πορτοκάλια και αχλάδια.

3. Στις παρακάτω προτάσεις βάζω στο τέλος ερωτηματικό ή θαυμαστικό:

- Τι ώρα είναι
- Τι όμορφη μουσική
- Πόσο κάνουν τα παπούτσια
- Πόσο λυπάμαι για το ατύχημα
- Πώς πηγαίνεις στο σχολείο
- Αχ, αυτός ο πόνος στο πόδι μου

Τα σημεία στίξης (συνέχεια)

Τα **εισαγωγικά (« »)** μπαίνουν:

- όταν θέλουμε να γράψουμε τα λόγια κάποιου, έτσι ακριβώς όπως τα έχει πει.
π.χ. Η μητέρα ρώτησε: «Πού ήσουν χθες βράδυ;».
- σε τίτλους βιβλίων, έργων, ταινιών, περιοδικών κ.ά.
π.χ. Έχεις διαβάσει «Το γαϊτανάκι» της Ζωρζ Σαρή;

Η **διπλή τελεία (:)** μπαίνει:

- μπροστά από τα λόγια κάποιου, που γράφονται ακριβώς όπως τα είπε μέσα σε εισαγωγικά.
π.χ. Η Μαρία ρώτησε: « Είσαι καλά;».
- όταν θέλουμε να εξηγήσουμε κάτι.
π.χ. Αυτό ήταν το λάθος σου: ότι τον πίστεψες πολύ.
- Όταν θέλουμε να απαριθμήσουμε πράγματα.
π.χ. Για το ψωμί χρειάζεσαι: νερό, αλεύρι, λάδι και μαγιά.

Η **παύλα** (-) μπαίνει στον διάλογο για να δείξουμε ότι κάποιος αρχίζει να μιλάει. Κάθε φορά που αλλάζει το πρόσωπο που μιλάει, βάζουμε παύλα πριν από τα λόγια του.

π.χ. - Πού πηγαίνεις;
- Στο πάρκο.

Τα **αποσιωπητικά** (...) μπαίνουν όταν δε θέλουμε να γράψουμε κάτι και αφήνουμε την πρόταση μισοτελειωμένη επειδή νιώθουμε έντονα συναισθήματα (θυμό, λύπη, έκπληξη κ.ά.).

π.χ. Δεν περίμενα ότι θα μου φερθεί έτσι ...

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στον παρακάτω **διάλογο** βάζω το σωστό σημείο στίξης (. ! ; , << >> :-):

Γιατί δεν ήρθες σήμερα στο σχολείο

Είμαι άρρωστος

Αχ Τι κρίμα Τι ακριβώς έχεις

Έχω πυρετό πονόλαιμο πονοκέφαλο και συνάχι

Πόσο λυπάμαι Πήγες στον γιατρό

Πήγα και μου είπε Να ξεκουραστείς και να πάρεις ένα σιρόπι

2. Σημειώνω στον κύκλο το κάθε σημαδάκι της στίξης, ανάλογα με τη σημασία του:

Δείχνει θαυμασμό,
λύπη, πόνο, θυμό,
έκπληξη.

Δείχνει ότι κάποιος αρχίζει να μιλά.

Μέσα σε αυτά βάζω τα λόγια κάποιου.

Μπαίνει στο τέλος της πρότασης που ρωτά.

Μπαίνουν αντί για κάτι που δε
θέλουμε να γράψουμε.

Μπαίνει στο τέλος της πρότασης.

Δείχνει ότι σταματάμε για να γράψουμε
τα λόγια κάποιου ή να εξηγήσουμε κάτι.

Σταματάμε για λίγο μέσα στην
πρόταση.

Τα θυμήθηκες;

3. Στον παρακάτω **διάλογο** βάζω τα σημεία στίξης που λείπουν (. ; ... - ,):

Πού ήσουν

Ήμουν στο βιβλιοπωλείο. Χρειαζόμουν ένα τετράδιο, μία γόμα, ένα μπλοκ, μαρκαδόρους και μία ξύστρα.

Πόσο κόστιζαν

Κόστιζαν 20 ευρώ, αλλά

Αλλά τι έγινε

Δε με έφταναν τα χρήματα. Τελικά αγόρασα μόνο το μπλοκ και τους μαρκαδόρους.

4. Ξεχωρίζω τις λέξεις, βάζω κεφαλαία και τα σωστά σημεία στίξης:

διάβασεστοκαινούριοβιβλίοθατοήθελακιεγώ

.....

στις26οκτωβρίουγιόρτασανοδημήτρηςκαιηδήμητρα

.....

Λέξεις με δύο τόνους

Οι λέξεις που τονίζονται στην τρίτη από το τέλος συλλαβή (προπαραλήγουσα) και ύστερα από αυτές ακολουθεί μία από τις λέξεις **μου, σου, του, της, μας, σας, τους, τον, την, το, τα** ή **με** παίρνουν άλλον έναν τόνο στην τελευταία συλλαβή (λήγουσα).

π.χ. η δασκ**ά**λα μας
αλλά
ο δ**ά**σκαλ**ό**ς μας

ΑΣΚΗΣΗ

1. Τονίζω σωστά τις λέξεις και διαβάζω:

ο πινακας
 ο χαρακας
 ο ξαδερφος
 τα μαθηματα
 το αδιαβροχο
 η θαλασσα
 το ποδηλατο
 Αφησε
 Ζωγραφισε

ο πινακας μου
 ο χαρακας σου
 ο ξαδερφος του
 τα μαθηματα μας
 το αδιαβροχο σας
 η θαλασσα μας
 το ποδηλατο τους
 Αφησε τον
 Ζωγραφισε τους

2. Τονίζω σωστά τις λέξεις (συμπληρώνω ό,τι χρειάζεται) :

Βοηθησε με να καθαρισω το δωματιο μου.

Το αυτοκινητο τους βρεθηκε στα κτηματα τους.

Ο παππους βαζει πλαι του την εγγονουλα του την Αγλαια και τη χαιδευει.

3. Γράφω τα παρακάτω ουσιαστικά στο σωστό γένος:
 (κυνηγοί, μητέρα, χωράφια, ψυγείο, γεωργός, δουλειές)

Αρσενικά :

Θηλυκά :

Ουδέτερα:

Λέξεις που ρωτάνε

Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάτι, χρησιμοποιούμε συνήθως τις λέξεις:

- **ΠΟΙΟΣ, ΠΟΙΑ, ΠΟΙΟ**
- **Πόσος, πόση, πόσο**
- **ΠΟΥ**
- **ΠΩΣ**
- **Πότε**
- **ΤΙ**
- **γιατί**
- **τίνος**
- **μήπως**

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώνω τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη λέξη από τον πίνακα:

γιατί, πότε, πώς, πού, πόσα, τι, ποιος, ποια
--

- α. έλυσες την άσκηση;
- β. χρήματα δάνεισες στον Δημήτρη;
- γ. μέρα θα συναντηθείτε;
- δ. δε μου τηλεφώνησες;
- ε. θέλεις να παίξουμε;
- στ. θα βγουν τα αποτελέσματα;
- ζ. πήγατε το καλοκαίρι;
- η. κάνει φασαρία;

2. Γράφω τις ερωτήσεις που ταιριάζουν στις παρακάτω απαντήσεις:

α. _____
Ο Χάρης θα γυρίσει στις 8 το βράδυ.

β. _____
Τα γυαλιά σου είναι πάνω στο τραπέζι.

γ. _____
Με λένε Μαρία.

δ. _____
Ο Μάριος δεν έχει διαβάσει.

ε. _____
Δεν ήρθα στο σχολείο, γιατί δεν ήμουν καλά.

3. Συμπληρώνω με τη σωστή λέξη από την παρένθεση (ποιο, πιο, ποια, πια):

- Ο Γιώργος είναι _____ ψηλός από τον Τάσο (συγκρίνει).
- _____ είναι το κορίτσι που κάθεται δίπλα σου (ρωτάει);
- Κουράστηκα _____!
- _____ γιορτή έχουμε σήμερα (ρωτάει);

Γράφουμε:

- **ποιο** και **ποια** (με **οι**) δίπλα σε ουσιαστικά ή επίθετα, όταν ρωτάμε. π.χ. **Ποιο** φαγητό σου αρέσει;

- **πιο** και **πια** (με **ι**) δίπλα σε επίθετα ή επιρρήματα. π.χ. Να μιλάς **πιο** σιγά.

4. Φτιάχνω ερωτήσεις με τις λέξεις από το σύννεφο:

- _____ χτυπάει την πόρτα;
- _____ έλειπες χτες;
- _____ είσαι όλη μέρα;
- _____ είναι τα κλειδιά;
- _____ κοστίζει αυτή η όμορφη μπλούζα;
- _____ ξέρεις πού είναι η τσάντα μου;
- _____ θα φύγουμε από εδώ;
- _____ λένε την αδερφή σου;
- _____ ζήτησες να σου μαγειρέψω;

Αρνητικές λέξεις

Όταν θέλουμε να αρνηθούμε κάτι, δηλαδή να πούμε ΟΧΙ σε κάτι, χρησιμοποιούμε συνήθως τις λέξεις:

- **όχι**
- **δε(ν) και μη(ν)**
- **ούτε και μήτε**
- **κανένας/κανείς, καμία/καμιά, κανένα**
- **τίποτε**
- **ποτέ**
- **αποκλείεται**
- **ουδέν (= κανένα)**
- **επ' ουδενί (= σε καμία περίπτωση)**

Όχι, δεν έφαγα!
Δεν μπορώ να το λύσω.
Μην κλοτσάς την μπάλα!
Ούτε τον είδα **ούτε** τον άκουσα!
Μήτε ρώτησα **μήτε** έμαθα!
 Δεν είναι **κανένας** εδώ.
 Δε θέλω **τίποτα**!
Ποτέ δε λέω ψέματα!
Αποκλείεται να κάνω λάθος!

ΑΣΚΗΣΗ

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις με κάποια από τις αρνητικές λέξεις:

ούτε μην δε(ν) τίποτα ποτέ

- Συγγνώμη, θα το ξανακάνω.
- Δε θέλει να φάει να πει.
- το λες αυτό, γιατί σε πιστεύω.
- ψώνισα
- Υποσχέθηκα να μη λέω ψέματα!

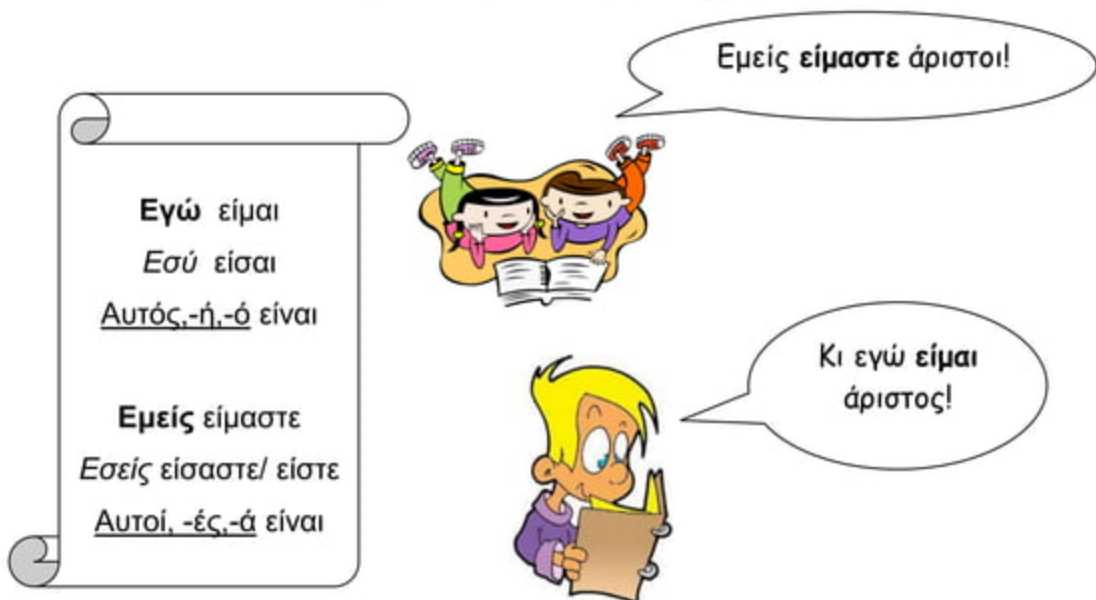

2. Συμπληρώνω τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη αρνητική λέξη από τον πίνακα:

ούτε, μη, αποκλείεται, ποτέ, καμία, δε, ούτε

- α. θέλω να φάω να πιω.
- β. να τον συγχωρήσω.
- γ. μου πεις ξανά ψέματα.
- δ. Δεν τηλεφώνησε κυρία μ' αυτό το όνομα.

8. Το ταξίδι στη Χωχαρούπα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώνω τις προτάσεις:

Εγώ είμαι στο σπίτι.
Εσύ στο σπίτι.
Αυτός/...../..... είναι στο σπίτι.
Εμ..... στο σπίτι.
Εσ..... στο σπίτι.
...../...../.....

2. Συμπληρώνω τις προτάσεις με το ρήμα είμαι:

Εγώ μέσα στην τάξη, ενώ εσύ
στην αυλή.
Εμείς στο σπίτι αλλά η γιαγιά
για ψώνια.
Εσείς/..... χαρούμενοι απόψε.

3. Διαβάζω τις παρακάτω φράσεις με το ρήμα **είμαι** και μαθαίνω τη σημασία τους στις παρενθέσεις:

- Ο δάσκαλός μας είναι πάντα στην ώρα του! (δεν αργεί ποτέ)
- Ο Κώστας κι εγώ είμαστε 7 χρονών. (ζούμε 7 χρόνια)
- Αυτά που μου ζητάς, δεν είναι στο χέρι μου να τα κάνω. (... δεν μπορώ να τα κάνω.)
- Παίζετε και είστε μες στην καλή χαρά! (είστε χαρούμενοι κι ευδιάθετοι)
- Τα καρό ρούχα είναι της μόδας. (... είναι μοντέρνα.)

Πώς αλλιώς θα μπορούσα να πω τις φράσεις;

- **Είμαι** της γνώμης ότι πρέπει να μιλήσετε.

- **Είμαι** έξω φρενών! _____
- **Είμαι** στις καλές μου. _____
- **Δεν είμαι** για πολλά! _____
- **Είμαι** από χωριό. _____

4. Γράφω τις προτάσεις στον άλλο αριθμό, όπως στο παράδειγμα:

Εγώ είμαι ευγενικός. → **Εμείς** είμαστε ευγενικοί.

Εμείς είμαστε δυνατοί. →

Εσύ είσαι απρόσεχτη. →

Αυτοί είναι καλοί αθλητές. →

Αυτές είναι καλές μαγείρισσες. →

Εσύ σκουπίζεις. → **Εσείς** σκουπίζετε.

Εμείς δουλεύουμε σκληρά. →

Εσείς κάνετε φασαρία. →

Αυτά τρέχουν γρήγορα. →

Συμπλέγματα

Δύο ή τρία
σύμφωνα μαζί
φτιάχνουν
ένα
σύμπλεγμα.

Με 2 σύμφωνα
βρ βροχή - ρβ κάρβουνο
γρ γριούλα - ργ αργά
δρ δρόμος - ρδ κορδέλα
θρ θρόνος - ρθ ήρθα
κλ κούκλα - λκ έλκηθρο

Με 3 σύμφωνα
στρ στροφή
ντρ άντρας - ρντ ακορντεόν
νθρ άνθρωπος
γκρ γκρεμίζω
σπρ σπρώχνω

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώνω τα κενά με μπρ ή ρμπ, βάζω τόνο και διαβάζω:

.....αβο μπα.....ουни κο.....εσερ
ο.....ελα οκολο Α.....εν

2. Συμπληρώνω με ντρ ή ρντ, τονίζω και διαβάζω:

χο.....ος πα.....ευομαι ακο.....εον
δε.....ο καπα.....ινα α.....ας

3. Συμπληρώνω με πρ ή ρπ, τονίζω και διαβάζω:

.....οσωπo κα....ουζι ε.....ετο
.....αξη α.....ακτικο α.....οσεκτη

4. Γράφω τι βλέπω σε κάθε εικόνα:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Γράφω έναν γλωσσοδέτη που καταφέρνω να λέω:

.....

Χο Χο Χο! Τι νομίζετε
ότι σας φέρνω; ...
ΑΣΚΗΣΟΥΛΕΣ!

6. Α) Στο παρακάτω κείμενο υπογραμμίζω τα **ουσιαστικά**:

Οι φίλοι μας πλησιάζουν τη Χωχαρούπα. Πώς να είναι αυτή η χώρα; Θα έχει πολλά παιδιά και πολύχρωμα σπιτάκια. Το ταξίδι ήταν κουραστικό. Ο Λουκάς μπερδεύτηκε με τους γλωσσοδέτες και τα αινίγματα.

Β) Χωρίζω τα παραπάνω ουσιαστικά σε Αρσενικά, Θηλυκά και Ουδέτερα:

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

.....
.....
.....

ΘΗΛΥΚΑ

.....
.....

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

.....
.....
.....
.....

7. Γράφω τα ουσιαστικά στον άλλον αριθμό:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ο γρίφος :
.....
ο δρόμος :
.....

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

.....
: οι γιορτές
.....
: τα ζευγάρια

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΗ

σε πάντα για τον μαθητή

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ | ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ | ΔΗΜΟΤΙΚΟ | ΓΥΜΝΑΣΙΟ | ΛΥΚΕΙΟ

Αβέρωφ 12-14, 16452 ☎ 210 9617817 @ info@zois-school.gr 🌐 www.zois-school.gr